

# Metodická podpora k seriálu Čeština s Mínou a Týnou – Mína a Týna jedou vlakem

**Cíl lekce:** jízda vlakem

**Věková skupina:** 4–8 let

**Slovní zásoba:** vlak; nastupovat; jízdenka (jízdenky); tunel; vystupovat; kam; do.

**Větné konstrukce:** šťastnou cestu; vlak odjíždí.

## Video – Mína a Týna jedou vlakem

### Návrh her a aktivit:

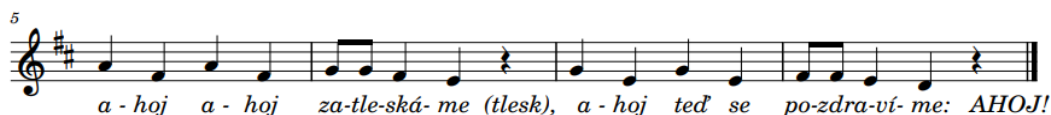
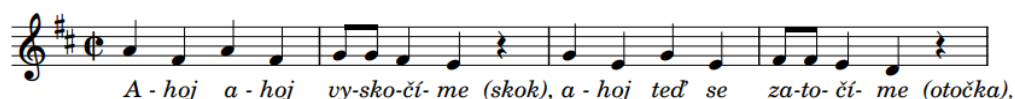
**Přivítání** (děti stojí v kruhu i s učitelem a dívají se na sebe):

*Aktivita slouží k zahájení lekce, je pro děti rituálem, na který se mohou vždy spolehnout. Přivítání se mohou zúčastnit i děti, které si jej ještě nepamatují (zúčastní se alespoň pohybově). Melodie je lehce zapamatovatelná a děti se postupně učí text.*

Lehčí varianta

### Ahoj ahoj

Zuzana Nováková



## Těžší varianta

### Dobrý den

Zuzana Nováková



## Hlavní činnosti

- **Molekuly** – pohybová hra:

*Cílem aktivity je seznámení se se slovní zásobou a rozhýbání se. Hra se hraje stejně, jako hra Molekuly hýbejte se, cílem hry je rozhýbání a zároveň naučení se slov jedna, dvě, tři, čtyři, pět, šest. Pokud děti hru neznají, učitel jim v prvních kolech pomůže.*

- Učitel hru pojmenuje: „Budeme hrát na molekuly.“ Učitel rytmizuje pohyb dětí hrou na bubínek. Děti se volně pohybují po prostoru třídy. Učitel zavolá: „Ať jsou u sebe molekuly DVĚ!“ a děti utvoří dvojice. Po utvoření dvojic učitel opět začne bubnovat na bubínek a děti se volně pohybují po prostoru třídy. Učitel může dětem pomoci dotvářet dané počty – např. doplní dvojici do trojice.

- **Aerobik** – tělovýchovná chvilka:

*Cílem aktivity je rozhýbání se a zábavné podání jednoduchých povelů. Děti napodobují učitele, který cviky doplňuje komentářem. Učitel s dětmi trénuje i pravolevou orientaci, ale aby mladším dětem vytvořil vhodný návyk, musí při používání hesel „doprava“ a „doleva“ stát k dětem zády a jít na stejnou stranu, na jakou jdou děti.*

- „Teď budeme cvičit,“ komentuje učitel aktivitu. Učitel pustí dětem rytmickou hudbu přes audio zařízení. Vhodná je hudba beze slov, protože učitel bude dětem zadávat pokyny při jejím poslechu. Hudba musí být dostatečně rychlá a zároveň pro děti zajímavá (např. písně z hudebního žánru electro swing). Děti stojí v rozestupech ve třídě a učitel předvádí. Jednotlivé cviky záleží na představitosti učitele. Učitel každý cvik komentuje. Je vhodné zařadit cviky komentované slovy ze slovní zásoby této lekce – např.:
  - „Pravá ruka nahoru – pravá ruka dolů“
  - „Pravá noha dozadu – pravá noha dopředu“
  - „Obě ruce doprava – obě ruce doleva“

- „Pravá ruka nahoru – levá ruka dolů“
- výskok: „skok“

Učitel může aktivitu zakončit společným během po třídě (opět různé styly).

- **Jízda vlakem** – představení slovní zásoby:

*Cílem aktivity je představit novou slovní zásobu. Učitel si připraví hračku vlak a figurky zvířat. Dále si připraví červený a zelený papír (plácačku).*

- Učitel několika dětem rozdá figurky zvířat. Učitel pošle vlak po kruhu dětí. Kdo má vlak, může předvádět zvuky, které jsou ve vlaku slyšet. Vždy u dítěte, které má figurku zvířete, zavolá učitel: „Pozor, stát, vlak zastavuje!“ a zdvihne červený papír. „Nastupovat, prosím,“ poté se na zelenou vlak opět rozjíždí. „Vlak odjíždí, šťastnou cestu.“ Figurky zvířat se tak postupně vezou ve vlaku. U učitele mají figurky za úkol vystoupit, učitel je rozdá jiným dětem a funkci průvodčího předává dítěti, u nějž ví, že úkol provede správně. Když děti hru již znají, ukáže jim učitel mapu a u každé figurky se ještě ptá: „Kam jedeš (kočko)?“ Po dětech vyžaduje odpověď: „Jedu do...“

- **Český vlak** – opakování, výtvarná výchova:

*Cílem aktivity je seznámit děti se slovní zásobou. Učitel si připraví nakreslenou lokomotivu, barevné papíry, menší bílé papíry a pastelky. Dále si učitel připraví mapu Evropy.*

- Děti mají za úkol nakreslit na bílý papír samy sebe. Obrázek si poté vezme učitel jako jízdenku a umístí ji do vlaku, který je tvořen nakreslenou lokomotivou a barevnými „vagóny“. Každé dítě jede v jednom vagónu. Učitel se doptává dětí: „Kdo jede ve žlutých vagónech? V jakém vagónu jede Péťa? ...“ Učitel se poté ptá jednotlivých cestujících, kam jedou.

- **Vlak v tunelu** – představení slovní zásoby, spolupráce:

*Cílem aktivity je seznámit se se slovní zásobou. Učitel si připraví různé stavebnice.*

- „Tohle je tunel,“ představí učitel dětem kartu s tunelem. „Dokážeme postavit tunel?“ Děti mají po skupinách za úkol postavit tunely z různých materiálů. Učitel poté dramatizuje scénku s vlakem a projíždí jím pod postavenými tunely, které komentuje.

- **Kde je vlak?** – opakování:

*Cílem hry je zopakovat slovní zásobu. Učitel si připraví na větších papírech číslice od 1 do 4 a karty s probranou slovní zásobou – vždy dvě karty od jednoho probraného slova (tunel, vlak, jízdenka, loď).*

- Učitel hru pojmenuje: „Budeme hrát hru Kde je vlak?“ Učitel dětem ukáže čtyři páry karet z probrané slovní zásoby (tunel, vlak, jízdenku, loď). Páry položí před sebe do dvou řad, tak aby nad sebou byly vždy dvě stejné karty. Sebere vrchní řadu karet, zamíchá jí a každou kartu schová pod papír s číslem. Poté se ptá vybraného dítěte: „Pod kterým číslem je schovaný vlak?“ (Dítě má před sebou výběr stejných obrázků, jako jsou ty, které jsou schované pod papíry s číslovkami – jde o zrakovou oporu, aby slovo vlak nebylo příliš abstraktní). Pokud dítě nehádá, učitel se ptá: „Je vlak pod číslem jedna, dva, tři nebo čtyři?“ Pokud dítě uhodne – vyžadujeme odpověď např. „čtyři“, ne pouhé ukázání, učitel si s ním plácne a odstraňuje ze hry uhodnutou kartu. Když děti uhodnou všechny karty, učitel je vymění za jiné čtyři páry karet s obrázky slovní zásoby.

- **Pexeso** – opakování:

*Cílem hry je procvičit probranou slovní zásobu. Hru je vhodné hrát v menší skupině hráčů. Pro hru Pexeso může učitel použít karty používané pro procvičení slovní zásoby.*

- „Budeme hrát pexeso.“ Učitel nejprve vysvětlí dětem význam slov „stejně“, „ano“ a „ne“ za použití obrázků. Ve hře Pexeso je důležité naučit děti komentovat obrázky, které jsou na otočených kartách, tzn. že dítě otočí jednu kartu a (nejprve učitel, poté dítě samo) komentuje: „To je tunel.“ Poté otáčí druhou kartu: „To je vlak.“ – „Máš stejné karty?“ ptá se učitel. „Ne,“ odpovídá dítě a hraje další hráč.

- **Lucka řekla** – opakování:

*Cílem aktivity je zopakovat známou slovní zásobu. Učitel ve hře používá své vlastní jméno.*

- Děti stojí s rozestupy po třídě, učitel je k nim otočený čelem a dává jim úkoly: „Lucka řekla – sáhneme si na břicho,“ a zároveň s nimi i úkol sám plní. Poté kontroluje, jak děti úkol splnily. Když už si jsou děti v plnění jisté a znají názvy částí těla, učitel může předvést něco jiného, než řekl – děti se obvykle řídí učitelovými pohyby, a ne slovy. Poté se učitel zasměje a komentuje, jak úkol sám pokazil. Učitel dále nepravidelně střídá správné a špatné provedení úkolů.

## **Pracovní list**

- **Kudy jel vlak**

*Cílem aktivity je zopakovat naučenou slovní zásobu.*

- Učitel dětem diktuje, kudy jel vlak a kteří pasažéři do něj nastoupili. Děti mají za úkol dokreslit koleje kolem míst v diktovaném pořadí.

**Rozloučení** – stejné jako lehčí varianta přivítání:

*Rozloučení uzavírá lekci a je stejně jako přivítání podstatným rituálem ohraničujícím dětem čas strávený učením.*

**Pomůcky:** hračka vlak; figurky zvířat; červený a zelený papír; nakreslená lokomotiva; barevné papíry; bílé papíry; pastelky; mapa Evropy; stavebnice; papíry s číslicemi 1–4; karty se slovní zásobou; pracovní listy.



Autor: Bc. Zuzana Nováková, NPI

Toto dílo je licencováno pod licencí [Creative Commons \[CC BY-NC 4.0\]](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/). Licenční podmínky navštivte na adrese [<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>].

